

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Одеська національна академія харчових технологій

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Експертиза товарів

Назва дисципліни

Вибіркова __навчальна дисципліна

Мова навчання – *українська*

Освітньо-професійна (наукова) програма Комерційна діяльність та товарознавство і експертиза в митній справі"

Код та найменування спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

Шифр та найменування галузі знань 07 Управління та адміністрування

Ступінь вищої освіти магістр

Розглянуто, схвалено та затверджено
Методичною радою академії

РОЗРОБЛЕНО ТА ЗАБЕЗПЕЧУЄТЬСЯ: кафедрою маркетингу, підприємництва і торгівлі Одеської національної академії харчових технологій

РОЗРОБНИК (розробники): Мардар М.Р., д.т.н, професор кафедри маркетингу, підприємництва і торгівлі

(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Розглянуто та схвалено на засіданні кафедри /назва кафедри/

Протокол від «__» _____ 20__ р. №__

Завідувач кафедри _____ В.В. Лагодієнко
(підпис) Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

Розглянуто та схвалено методичною радою зі спеціальності 075 «Маркетинг», 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» галузі знань 07 «Управління та адміністрування»

Голова ради _____
(підпис)

Мардар М.Р.
Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

Гарант освітньої програми _____
(підпис)

Верхівкер Я.Г.
Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

Розглянуто та схвалено Методичною радою академії

Протокол від «__» _____ 20__ р. №__

Секретар Методичної ради академії _____ Валерій МУРАХОВСЬКИЙ
(підпис) Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

ЗМІСТ

1	Пояснювальна записка.....	4
1.1	Мета та завдання навчальної дисципліни	4
1.2	Компетентності, які може отримати здобувач вищої освіти.....	4
1.3	Міждисциплінарні зв'язки.....	5
1.4	Обсяг навчальної дисципліни в кредитах ЄКТС.....	5
2	Зміст дисципліни:.....	5
2.1	Програма змістових модулів.....	5
2.2	Перелік лабораторних робіт.....	8
2.3	Перелік завдань до самостійної роботи.....	8
3	Критерії оцінювання результатів навчання.....	9
4	Інформаційне забезпечення.....	10

1. Пояснювальна записка

1.1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Основною метою курсу «Експертиза товарів» є надання студентам знань щодо правил організації та порядку проведення експертиз кількості та якості продовольчих та непродовольчих товарів вітчизняного та зарубіжного виробництв, особливостей проведення експертизи окремих товарних груп, санітарно-епідеміологічної, ветеринарної, фітосанітарної, екологічної, товарознавчо-судової експертиз.

Під час вивчення курсу студенти повинні **знати**:

- опрацювати законодавчу, інструктивну та нормативну базу експертизи товарів,
- засвоїти основні терміни, визначення, поняття, щодо експертизи товарів,
- опанувати методику проведення експертизи товарів,
- оволодіти методами експертизи товарів.

Студенти повинні **вміти**:

- користуватись нормативними документами та законодавчими актами,
- ідентифікувати партії товарів,
- організувати та провести експертизу якості товарів відповідно до вимог нормативних документів,
- розшифровувати маркування товарів,
- документально оформляти результати експертизи,
- поглиблювати набуті знання, удосконалювати навички спеціаліста з експертизи товарів

1.2. Компетентності, які може отримати здобувач вищої освіти

У результаті вивчення навчальної дисципліни «*Експертиза товарів*» здобувач вищої освіти отримує наступні програмні компетентності та програмні результати навчання, які визначені в [Стандарті вищої освіти зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»](#) та [освітньо-професійній програмі «Комерційна діяльність та товарознавство і експертиза в митній справі»](#) підготовки *магістрів*.

Загальні компетентності:

ЗК 2. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 4. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК 5. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК 2. Здатність проводити оцінювання продукції, товарів і послуг в підприємницькій, торговельній та/або біржовій діяльності

СК 4. Здатність до вирішення проблемних питань і прийняття управлінських рішень у професійній діяльності.

СК 6. Здатність аналізувати безпечні та якісні характеристики товарів та послуг наявних на міжнародному ринку, їх товарознавча експертиза, принципи ідентифікації та методи визначення фальсифікації товарів

СК 7 Здатність аналізувати сучасні досягнення науки і техніки, проводити експертизу товарів і послуг з точки зору безпечності та якості, формувати документальне забезпечення для здійснення митних процедур

Програмні результати навчання:

ПРН1. Вміти адаптуватися та проявляти ініціативу і самостійність в ситуаціях, які виникають в професійній діяльності.

ПРН 2. Визначати, аналізувати проблеми підприємництва, торгівлі і біржової діяльності та розробляти заходи щодо їх вирішення.

ПРН 6. Вміти розробляти та впроваджувати заходи для забезпечення якості виконуваних робіт і визначати їх ефективність.

ПРН 8. Оцінювати продукцію, товари, послуги, а також процеси, що відбуваються в підприємницьких, торговельних та/або біржових структурах, і робити відповідні висновки для прийняття управлінських рішень.

1.3. Міждисциплінарні зв'язки

Попередні – */Митні формальності у підприємницької діяльності/,* послідовні – */Управління безпечністю товарів, /*

1.4. Обсяг навчальної дисципліни в кредитах ЄКТС

Навчальна дисципліна викладається на 1 курсі у I семестрі для денної та заочної форм навчання

Кількість кредитів ECTS - 6 кредитів, годин - 180 годин

Аудиторні заняття, годин:	всього	лекції	лабораторні	практичні
денна	180	30	30	-
заочна	180	12	12	-
Самостійна робота, годин	Денна – 120		Заочна – 156	

2. Зміст навчальної дисципліни

2.1. Програма змістовних модулів

Змістовий модуль 1: **«Організація проведення експертизи. Види експертиз»/**

№ теми	Зміст теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1.	Вступ. Поняття та терміни товарознавчих експертиз. Значення та завдання товарознавчих експертиз. Відмінна експертизи від контролю. Органи, які уповноважені проводити товарознавчі експертизи. Права та обов'язки експерта, види експертиз	2	1
2.	Інформаційні засоби експертизи товарів. Поняття та види інформації, джерела інформації, які застосовуються при експертизі товарів. Товаросупровідні документи – кількісні, якісні, розрахункові, комплексні. Експертиза документів, що супроводжують партії вітчизняних та імпортованих товарів.	2	1

3.	Організація проведення експертиз. Етапи проведення експертизи. Підготовчий етап. Основний етап. Заключний етап. Порядок складання акта експертизи. Вимоги до висновку	4	2
4.	Технологія проведення експертизи товарів. Класифікація видів експертизи товарів. Експертиза кількості, якості, асортиментна, документальна, комплексна. Документальне оформлення результатів експертизи	2	2
5.	Санітарно-епідеміологічна експертиза. Визначення, мета, завдання, законодавча і нормативна база. Структура органів санітарно-епідеміологічних служб, їх функції, основні напрями діяльності	2	0.5
6.	Ветеринарна, фітосанітарна та екологічна експертиза. Визначення, мета, завдання, законодавча і нормативна база. Характеристика об'єктів і суб'єктів експертиз. Особливості технології проведення та порядок оформлення результатів.	2	0,5
7.	Товарознавча судова експертиза. Підстави для призначення судових товарознавчих експертиз. Права та обов'язки експертів, що проводять експертизу за запитами судових і слідчих органів. Завдання експертизи	2	0,5

Змістовий модуль 2: / Ідентифікація та фальсифікація товарів /

№ теми	Зміст теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1.	Ідентифікація товарів. Ідентифікація, поняття, функції, види. Засоби та критерії ідентифікації	2	2
2.	Інформаційні знаки. Загальна характеристика інформаційних знаків. Товарні знаки. Знаки назв місця походження. Компонентні знаки. розмірні знаки. експлуатаційні знаки. маніпуляційні знаки. попереджувальні знаки	2	1
3.	Фальсифікація товарів. Загальні поняття про фальсифікацію. Асортиментна фальсифікація. Якісна фальсифікація. Кількісна фальсифікація. Вартісна фальсифікація. Інформаційна фальсифікація	2	1
4.	Експертиза борошна, круп, макаронних та хлібобулочних виробів. Експертиза борошна, крупи, макаронних та хлібобулочних виробів залежно від видів транспортної тари і споживчого упакування, транспортування і зберігання. ідентифікації ознаки маркування	0,5	0.5
5.	Експертиза крохмалю, цукру, меду, кондитерських виробів. Особливості окремих видів крохмалю, цукру, меду, кондитерських виробів як об'єктів експертизи. Умови і терміни зберігання, транспортування, їх вплив на зміну кількісних і якісних показників. Експертиза якості. Ознаки асортиментної і якісної ідентифікації. Порядок і методи визначення якості, виявлення дефектів, їх ідентифікація, причини виникнення.	0,5	
6.	Експертиза свіжих фруктів, овочів, продуктів їх переробки. Особливості свіжих фруктів, овочів як об'єктів експертизи. Експертиза кількості свіжих фруктів, овочів залежно від видів транспортної тари, зберігання. Особливості затарювання. Ідентифікаційні ознаки маркування. Експертиза якості в місцях закупівлі, постачання, на кордоні. Порядок відбору зразків. Методи і обсяги складання вихідного, середнього зразка.	0,5	
7.	Експертиза смакових товарів. Особливості окремих видів смакових товарів як об'єктів експертизи. Умови і терміни зберігання, транспортування їх вплив на зміну кількісних і якісних показників. Ознаки асортиментної та якісної ідентифікації, ідентифікація походження. Експертиза окремих видів смакових товарів. Порядок відбору зразків. Порядок проведення експертизи якості. Виявлення дефектів, хвороб, їх ідентифікація, причини виникнення. Основні способи можливої фальсифікації смакових товарів та методи їх виявлення.	0,5	

8.	Експертиза харчових жирів. Особливості харчових жирів як об'єктів експертизи. Експертиза якості та кількості окремих видів харчових жирів. Порядок і методи відбору зразків. Ознаки асортиментної і якісної ідентифікації	0,5	
9.	Експертиза молочних продуктів, яєць і яєчних продуктів. Особливості молочних товарів як об'єктів експертизи. Умови і терміни зберігання, транспортування, їх вплив на кількісні та якісні показники. Експертиза молочних продуктів залежно від видів транспортної тари, споживчого упакування, вимоги до їх маркування. Ідентифікаційні ознаки маркування. Експертиза якості окремих видів молочних продуктів.	0,5	
10.	Експертиза м'ясних товарів. Особливості м'яса і м'ясних товарів як об'єктів експертизи. Умови і терміни зберігання, транспортування, їх вплив на кількісні і якісні показники. Експертиза кількості м'яса і м'ясних товарів залежно від виду транспортної тари і споживчого упакування, особливості їх маркування, вимоги до маркування. Ідентифікаційні ознаки маркування. Експертиза якості окремих видів м'ясних товарів. Порядок відбору зразків. Ознаки асортиментної і якісної ідентифікації.	0,5	
11.	Експертиза рибних товарів. Особливості риби і рибних товарів як об'єктів експертизи. Експертиза якості риби і рибних товарів залежно від видів транспортної тари і споживчого упакування, особливості маркування. Ідентифікаційні ознаки маркування. Експертиза якості окремих рибних товарів. Порядок та методи відбору зразків для дослідження якості. Умови асортиментної і якісної ідентифікації. Виявлення дефектів, причини їх виникнення. Методи виявлення фальсифікації.	0,5	
12.	Експертиза пластичних мас, скляних, керамічних побутових товарів Експертиза кількості та якості пластичних мас. Ідентифікація. Експертиза кількості та якості. Правила приймання, відбір проб. Особливості експертизи виробів вітчизняного та іноземного виробництва. Особливості скляних, керамічних побутових товарів як об'єктів експертизи: ідентифікація, номенклатура показників якості. Експертиза кількості та якості, правила приймання, відбір проб, оформлення результатів експертизи.	0,5	
13.	Експертиза металогосподарських виробів, електроробутових, будівельних матеріалів ідентифікація, номенклатура показників якості. Експертиза товаросупровідних документів. Вимоги до показників якості металогосподарських виробів, електроробутових, будівельних матеріалів. Експертиза кількості та якості. Правила приймання, відбір проб. Документальне оформлення результатів експертизи.	0,5	
14.	Експертиза меблевих, швейних, взуттєвих, хутряних товарів Особливості меблів швейних, взуттєвих, хутряних товарів як об'єктів експертизи: ідентифікація, номенклатура показників якості. Органолептичний метод визначення якості. Експертиза кількості та якості. Експертиза товаросупровідних документів. Вимоги до показників якості тканин, швейних товарів. Вимоги до упакування та маркування. Експертиза текстильних товарів, пошкодження під час транспортування.. Експертиза кількості та якості швейних виробів. Документальне оформлення результатів експертизи	0,5	
15.	Експертиза канцелярських товарів, фототоварів, побутових радіоелектронних виробів Особливості канцелярських товарів, фототоварів, побутових радіоелектронних виробів як об'єктів експертизи : ідентифікація, номенклатура показників якості. Експертиза товаросупровідних документів. Вимоги до показників якості . Експертиза кількості та якості. Документальне оформлення результатів експертизи.	0,5	
	Разом з дисципліни	30	12

2.2. Перелік лабораторних робіт

№ з/п	Назва лабораторної роботи	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Правові аспекти і технологія проведення товарознавчої експертизи	4	4
2	Особливості експертизи тари. Експертиза маркування споживчої тари продовольчих товарів	4	2
3	Експертиза якості продовольчих товарів у вигляді дегустації	4	2
4	Експертиза зерноборошняних товарів	2	2
5	Експертиза свіжих овочів та фруктів і продуктів їхньої переробки	2	2
6	Експертиза смакових товарів	2	-
7	Експертиза молока, молочних товарів та харчових жирів	2	-
8	Експертиза м'яса та м'ясних товарів	2	-
9	Ідентифікація та виявлення фальсифікації меду	2	-
10	Ідентифікація та виявлення фальсифікації майонезу	2	
11	Експертиза виробів з скла та кристалю	2	
12	Експертиза парфумерно – косметичних виробів	2	
	Всього	30	12

2.3. Перелік завдань до самостійної роботи

№ п/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1.	Структура органів санітарно-епідеміологічних служб, їх функції, основні напрями діяльності	8	11
2.	Ветеринарна, фітосанітарна та екологічна експертиза. Правова база проведення експертиз.	8	11
3.	Товарознавча судова експертиза. Правова база проведення судових товарознавчих експертиз.	8	10
4.	Експертиза борошна, круп, макаронних та хлібобулочних виробів.	8	10
5.	Експертиза крохмалю, цукру, меду, кондитерських виробів.	8	11
6.	Експертиза свіжих фруктів, овочів, продуктів їх переробки.	8	11
7.	Експертиза смакових товарів. Виявлення дефектів, хвороб, їх ідентифікація, причини виникнення.	8	11
8.	Експертиза якості та кількості окремих видів харчових жирів.	8	11
9.	Експертиза молочних продуктів, яєць і яєчних продуктів. Експертиза якості окремих видів молочних продуктів.	8	10
10.	Експертиза м'ясних товарів. Експертиза якості окремих видів м'ясних товарів.	8	10
11.	Експертиза рибних товарів. Експертиза якості окремих рибних товарів.	8	10
12.	Експертиза пластичних мас, скляних, керамічних побутових товарів Експертиза кількості та якості пластичних мас.	8	10

	Особливості скляних, керамічних побутових товарів як об'єктів експертизи: ідентифікація, номенклатура показників якості.		
13	Експертиза металогосподарських виробів, електроробутових, будівельних матеріалів ідентифікація, номенклатура показників якості.	8	10
14	Експертиза меблевих, швейних, взуттєвих, хутряних товарів	8	10
15	Експертиза канцелярських товарів, фототоварів, побутових радіоелектронних виробів	8	10
		120	156

3. Критерії оцінювання результатів навчання

Види контролю: поточний, підсумковий – екзамен
диф. залік/екзамен

Нарахування балів за виконання змістового модуля

Вид роботи, що підлягає контролю	Оцінні бали		Форма навчання					
			денна			заочна		
	Min д/з	Max д/з	К-ть робіт	Сумарні бали		К-ть робіт	Сумарні бали	
				min	max		min	max
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Змістовий модуль 1. Організація проведення експертизи. Види експертиз								
Робота на лекціях	0,25/1,2	0,5/2	8	2	4	3,75	4,5	7,5
Виконання лабораторних робіт	7 /9	12/15	3	21	36	2	18	30
Виконання практичних робіт	-	-	-	-	-	-	-	-
Опрацювання тем, не винесених на лекції	1	2	3	3	6	3	3	6
Підготовка до лабораторних занять	1 /1	2 /2	3	3	6	2	1	2
Підготовка до практичних занять	-	-	-	-	-	-	-	-
Виконання індивідуальних завдань	7/12,5	10/20,5	1	7	10	1	12,5	20,5
Проміжна сума /повинна бути до 60 балів/	-	-	-	36	62	–		
Поточний контроль (тестовий)	21	34	–	21	34	1	21	34
Контроль результатів дистанційного модулю	3	4	-	3	4	-	-	-
Оцінка за змістовий модуль 1	–	–	–	60	100	–	60	100

Змістовий модуль 2. Ідентифікація та фальсифікація товарів								
Робота на лекціях	0,5/2	1/4	7	3,5	7	2,25	4,5	9
Виконання лабораторних робіт	4/5	6/9	4,5	18	27	1	5	9
Виконання практичних робіт	-	-	-	-	-			
Опрацювання тем, не винесених на лекції	1	2	3	3	6	3	3	6
Підготовка до лабораторних занять	1/1,5	2/2	4,5	4,5	9	1	1,5	2
Підготовка до практичних занять								
Виконання індивідуальних завдань	7/25	12/37	1	7	12	1	25	37
Проміжна сума /повинна бути до 60 балів/	-	-	-	36	61		39	63
Поточний контроль (тестовий)	21	37	–	21	37	–	21	37
Контроль результатів дистанційного модулю	1	2	-	3	2	-		
Оцінка за змістовий модуль 1				60	100		60	100

4. Інформаційні ресурси

Базові (основні):

1. Експертиза товарів: навчальний посібник /А.А. Дубініна, І.О. Дудла, М.Р. Мардар,С.В. Сорокіна, Т.М. Летута //Х. : ХДУХТ, 2017. – 686 с..
2. Експертиза товарів. Лабораторний практикум (навчальний посібник)/ Кордзая Н.Р// Одеса: вид-во «Optimum», 2015. – 248 с.

Додаткові (за наявності):

1. Назаренко Л.О. Експертиза товарів: слайд-курс (Розділ «Експертиза продовольчих товарів») [текст]: навч. посіб / Л.О. Назаренко. – К.:«Центр учбової літератури», 2013. – 312 с.
2. Назаренко Л. О. Експертиза товарів: слайд-курс (Розділ „Експертиза продовольчих товарів”) [текст] навч. посіб. / Л. О. Назаренко – К.: Центр учбової літератури, 2013. – 312 с.
3. Тіхосова Г.А. Митний контроль та експертиза товарів : навч. посіб. / Г.А. Тіхосова, О.М. Вербицький, Є.О. Калінський. – Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2019. – 312 с.
4. Експертиза та митне оформлення товарів : навч. посіб. для студ. закл. вищ. освіти / А.А. Мазаракі, Н.В. Мережко, Н.В. Калуга, Т.М. Коломієць, Т.А. Караваєв, В.В. Осієвська, С.В. Галько ; за ред. А.А. Мазаракі. – Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2019. – 368 с.

5. Експертиза продовольчих товарів. Кредитно - модульний курс: навчальний посібник. - [Юдічева О.П., Котова З.Я., Кузнецова Н.О., Рачинська З.П.] — К.: Видавництво Ліра-К, 2017. — 248 с.

6. Заяць Я. І. Актуальні проблеми вітчизняної судової товарознавчої експертизи / Заяць Я. І., Яровий О. Д., Беднарчук М.С. // Вісник Львівського торговельно-економічного університету / [ред. кол.: Сирохман І. В., Пелик Л. В., Гаврилишин В. В., Донцова І. В. та ін.]. – Львів : Видавництво Львівського торговельно-економічного університету, 2019. – Вип. 22. – 124 с. – (Технічні науки). – С. 90-96.

7. Актуальні проблеми теорії і практики експертизи товарів : матеріали VI Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (4–5 квітня 2019 року). – Полтава : ПУЕТ, 2019. – 403 с. – 1 електрон. опт. диск (CD-ROM). – Текст укр., рос., англ. мовами.

8. Судова-товарознавча експертиза товарів народного споживання та послуг: теорія та практика. 2-ге вид.: Навч.-практ. посібник.-К.: Центр учбової літератури. 2017.-306 с.

9. Основи судової експертизи: навчальний посібник для фахівців, які мають намір отримати або підтвердити кваліфікацію судового експерта / авт.-уклад.: Л. М. Головченко, А. І. Лозовий, Е. Б. Сімакова-Єфремян та ін. Харків: Право, 2016. 928 с

10. Стандарти і довідники на продовольчі і непродовольчі товари.

11. Методика проведення товарознавчої експертизи експертами торгово-промислових палат в Україні: МСЯ-01-05.-ТППУ, 2005.